

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA !

Türkiye'de çalışmayanların da emekli olmasını sağlayan bir sistem isteğe bağlı sigorta. İsteğe bağlı sigortayı herkes yaptırabilir ve emekli olabilir. İşte şartları...

Ülkemizde bir iş sözleşmesiyle çalışanlar 4/a, çiftçi, esnaf, sanatkâr, serbest meslek faaliyeti ya da şirket ortağı olanlar 4/b, devlet memurları da 4/c kapsamında zorunlu sigortalıdır. Zorunlu sigorta kapsamında olmayan ya da zorunlu sigorta kapsamında olmakla birlikte ayda 30 günden az çalışan kişilerin sigortalılıklarını devam ettirebilmeleri için isteğe bağlı sigortalılık müessesesi getirilmiştir.

Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından;

- 5510 sayılı Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmayan,
- Sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışan ya da tam gün çalışmayanlar,
- Kendi sigortalılıkları nedeniyle Türkiye'de sosyal güvenlik kanunlarına göre malullük ve yaşlılık aylığı almayanlar,
- 18 yaşını dolduranlar isteğe bağlı sigortalı olabilmektedir.

Ancak ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinden isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanlardan Türkiye'de ikamet şartı aranmamaktadır.

İlk defa isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlerin örneği Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ekinde yer alan “İsteğe Bağlı Sigorta Giriş Bildirgesi” ile ikametgâhlarının bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüklerine/sosyal güvenlik merkezlerine başvurmaları gerekmektedir. Tekrar isteğe bağlı sigortalı olmak isteyen sigortalıların ise talep dilekçesi ile müracaatları yeterlidir.

Ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalıların kalan sürelerini isteğe bağlı sigorta kapsamında tamamlama yönündeki talepleri e-devlet üzerinden yapılmaktadır.

İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlamaktadır. Ancak, isteğe bağlı sigortanın başladığı tarihten itibaren, aynı zamanda Kanunun 4 üncü maddesine göre sigortalı olmayı gerektirecek çalışması bulunduğu tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortalılıkları, Kanuna tabi sigortalılıklarının sona erdiği tarihi takip eden günden başlatılmaktadır. Bu sigortalılar zorunlu sigortalılıkla çakışan sürede isteğe bağlı sigorta primi ödenmişlerse, bu süreye ilişkin ödedikleri isteğe bağlı sigorta primleri talepleri halinde iade veya doğacak borçlarına mahsup edilmektedir.

İsteğe bağlı sigorta primi prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si genel sağlık sigortası primidir. İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsalar dahi, genel sağlık sigortalısı sayılmakta ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler. Buna göre, 01.01.2020-31.12.2020 dönemi için 941,76._ ile 7.062,2._ TL arasında olmak üzere, sigortalı tarafından ödenecek prim tutarı belirlenecektir.

İsteğe bağı sigortalılardan, zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması halinde, isteğe bağı sigortaya tabi ödenen primler öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilmektedir.

Önemle belirtelim ki, ait olduğı ayın primini en geç 12 ay içinde ödemeyen sigortalının o aya ait primini ödeme imkânı ortadan kalkmaktadır. Buna göre sigortalının 12 ay geçmedikçe diğ er aylara ait primlerini gecikme zammı ile ödenmesi imkânı bulunmaktadır.

İsteğe bağı sigortalılık;

- İsteğe bağı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, primi ödenmiş son günü takip eden günden,
- Aylık talebinde bulunanların, aylığ a hak kazanmış olmak şartıyla talep tarihinden,
- Ölen sigortalının ölüm tarihinden,
- Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında çalışmaya başlanılan tarihin bir gün öncesinden itibaren sona ermektedir.

Son olarak önemle belirtelim ki, ay içinde 30 günden az çalışanlar ile yurt dışında çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hariç olmak üzere, sigortalıların 01/10/2008 tarihinden sonra isteğe bağı sigorta primi ödenmiş süreleri 5510 sayılı Kanunun 4/b maddesi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilmektedir.

01/10/2008 tarihinden önce sigortalı olanların hangi statüden emekli olacakları tahsis taleplerinden önceki son yedi yılda ödedikleri primlere göre belirlenmektedir. Son yedi yılda hangi statüye daha fazla prim ödenmişse o statü koşullarına göre emekli olacaklardır. Bu nedenle, 4/a kapsamında emekli olmak isteyen sigortalıların bu hususa dikkat etmeleri ve son yedi yılda 1.260 günden fazla isteğe bağı sigorta primi ödememeleri yerinde olacaktır.